4 Μαΐου 2015

Το κατά συνείδηση μαρτύριο

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Ορθόδοξη πίστη

φωτό:tweets.seraph.me

(Ιωάννου Κ. Κορναράκη, Ομ. Καθηγητού Παν/μίου)

Ο όρος κατά συνείδηση μαρτύριο δηλώνει το ψυχοδυναμικό πεδίο της προσωπικότητας του ανθρώπου, στο οποίο βιώνεται η πορεία της στενής και τεθλιμμένης οδού του ευαγγε-λικού λόγου. Στον ψυχικό αυτό χώρο επικεν-τρώνεται η πάλη και ο πόνος των λογισμών, τόσο των θετικών όσο και των αρνητικών-των πειρασμικών και παθογόνων-, οι οποίοι συνιστούν το συνειδησιακό βάρος του μαρτυρίου αυτού.

Ο πνευματικός αγωνιστής του συνειδησια-κού μαρτυρίου εμπλέκεται στην αιχμαλωσία των βασανιστικών ερωτημάτων που συνιστούν τον πυρήνα του. Στον ψυχικό αυτό χώρο εγείρονται λογισμοί και διαλογισμοί της ευαίσθητης συνείδησής του. Της συνείδησης, που κυριευμένη από μία ανησυχητική ψυχική προβληματική, αναλώνεται στην αναζήτηση των απαντήσεων στα ερωτήματα αυτά. Ο πνευματικός αγωνιστής, με έκδηλη την εσώτερη ψυχική αγωνία, διερωτάται συνεχώς, αν πράγματι είναι στην ορθή πορεία της πνευ-ματικής του ζωής και πορεύεται κατά συνεί-δηση αγαθή, στην πορεία της στενής και τε-θλιμμένης οδού της σωτηρίας.

Από τη φύση του, το κατά συνείδηση μαρ-τύριο συνοψίζεται στο θέατρο ενός ενδοψυχικού πολέμου λογισμών, όπως τα περιγράφει ο απόστολος Παύλος, γράφοντας στους Κορινθίους ότι· «εν σαρκί γαρ περιπατούντες, ου κατά σάρκα στρατευόμεθα· τα γαρ όπλα της στρατείας ημών ου σαρκικά αλλά δυνατά τω Θεώ προς καθαίρεσιν οχυρωμάτων· λογι-σμούς καθαιρούντες και παν ύψωμα επαιρόμενον κατά της γνώσεως του Θεού και αιχμαλωτίζοντες παν νόημα εις την υπακοήν του Χριστού, και εν ετοίμω έχοντες εκδικήσαι (να τιμωρήσουμε) πάσαν παρακοήν, όταν πληρωθή (όταν πραγματοποιηθεί) ημών η υπακοή ».

*

Ο αποστολικός αυτός λόγος αρμόζει και στο φορέα του κατά συνείδηση μαρτυρίου, που το διακύβευμά του είναι ακριβώς η υπακοή του στο θέλημα του Χριστού. Η αγωνία του κατά συνείδηση πνευματικού αγωνιστή είναι επικεντρωμένη στη θεοφιλή υπακοή στο θέλημα αυτό και είναι, υποχρεωμένος κάποι-ους λογισμούς να απορρίπτει και κάποιους άλλους, που τον αιχμαλωτίζουν σε έμμονες ιδέες αμφίβολης πνευματικής αξίας, να προ-σπαθεί να τους καθαιρεί,

να τους γκρεμίζει με έντονη ψυχική δύναμη.

Μία ξεκάθαρη εικόνα της αγωνιώδους ψυ-χικής καταστάσεως του φορέα του κατά συνείδηση μαρτυρίου, μάς δίνει ο όσιος Ιωάννης της Κλίμακος, ο οποίος επισκέφθηκε ένα μο-ναστήρι, στο οποίο η άσκηση των μοναχών κυριαρχείτο από πληθώρα ερωτημάτων, εκπορευόμενων από τη βίωση του κατά συ-νείδηση μαρτυρίου.

*

Γράφει λοιπόν ο όσιος Ιωάννης της Κλίμακος: Όταν έμπαινες στο χώρο της Μονής, έβλεπες μοναχούς με κουρασμένα πρόσωπα, από την αγωνία να λένε:

«Θα φανερωθή άραγε πλέον σ’ εμάς ο Κύ-ριος; Και άλλοι: εξώφλησε άραγε η ψυχή μας το χρέος το ανυπέρβλητον; Άλλος: θα καταπραϋνθή άραγε τώρα πλέον από μας ο Κύ-ριος, θα τον ακούσωμε άραγε να λέγη σ’ εμάς τους δεμένους μ’ άλυτα δεσμά· «εξέλθετε»! Και σ’ εμάς που ευρισκόμαστε στον άδη της μετανοίας «είστε συγχωρημένοι»; Έφθασε άραγε η κραυγή μας στα αυτιά του Κυρίου;

Άραγε ποιά θα είναι η κατάληξις;... Άραγε υπάρχει συγχώρησις σ’ εμάς τους σκοτεινούς, τους ταπεινούς, τους κατάδικους; Άραγε μπόρεσε η δέησίς μας να φθάση ενώπιον του Κυρίου;

Άραγε μας συμφιλίωσε η δέησίς μας τελεί-ως με τον Κριτή; Άραγε εν μέρει; Άραγε για τα μισά τραύματά μας;... Άραγε μας επλησίασαν καθόλου οι φύλακές μας (άγγελοι) ή ίστανται ακόμα μακρυά; Εάν εκείνοι δεν μας πλησιάσουν, όλοι μας οι κόποι είναι μάταιοι και ανωφελείς, διότι η προσευχή μας ...δεν έχει δύναμι παρρησίας ούτε φτερά καθαρότητος για να φθάσει σ’ Αυτόν».

Μετά την παύση των διωγμών των χρι-στιανών, το μαρτύριο του αίματος αντικαταστάθηκε φυσιολογικά από το κατά συνείδηση μαρτύριο. Ο φιλοκαλικός όσιος Πέτρος ο Δα-μασκηνός, θα σημειώσει σχετικά: «Οι προφήται, οι απόστολοι και οι μάρτυρες δεν έμαθαν την θεογνωσίαν και την σοφίαν εξ ακοής, όπως εμείς, αλλ’ αίματα έδωσαν και έλαβαν πνεύμα. Γι’ αυτό και οι Πατέρες ημών, αντί μαρτυρίου αισθητού, κατά συνεί-δηση εμαρτύρησαν, έχοντες αντί θανάτου πνευματικού τον κατά προαίρεσιν για να νικήση ο νους τα σαρκικά θελήματα και βασι-λεύει εν Χριστώ Ιησού τω Κυρίω ημών ω η δό-ξα και το κράτος, η τιμή και η προσκύνησις νυν και αεί και εις τους αιώνας. Αμήν».

*

Ο κατά προαίρεση θάνατος είναι η νέκρω-ση του προσωπικού θελήματος, της βούλησής μας, προκειμένου να γίνεται το θέλημα του Θεού. Η νέκρωση αυτή δεν αποτελεί μία απλή άρνηση της αμαρτίας αλλά απαιτεί εσωτερικό πόλεμο του νου, της διάνοιας, με όλες τις πειρασμικές προκλήσεις του πονηρού πνεύματος, τις οποίες διαχειρίζεται έντεχνα ο αντίδικος του ανθρώπου, ο διάβολος. Αυτό σημαίνει ότι το κατά συνείδηση μαρτύριο είναι ένας αεικίνητος προβολέας νηπτικής ετοιμότητας και εγρήγορσης του νου στην ορθοτόμηση της πνευματικής του λειτουρ-γίας, στην αποφυγή ή άμυνα των πειρασμικών προκλήσεων και στη σταθερή πορεία του στην οδό της αλήθειας, την οποία του φωτίζει η κα-θαρή συνείδηση. Γράφει στον Τιμόθεο, ο απόστολος Παύλος, ότι οι πιστοί χριστιανοί πρέπει να πολιτεύονται θεοφιλώς· «έχοντες το μυστήριον της πίστεως εν καθαρά συνειδήσει». Στη δεύτερη δε προς αυτόν επιστολή του, επαναλαμβάνει· «χάριν έχω τω Θεώ, ω λατρεύω από προγόνων εν καθαρά συνειδήσει». Επομένως και το κατά συνείδηση μαρτύριο αποσκοπεί στη διατήρηση της κα-θαρότητας της συνείδησης. Της συνείδησης που δεν εκτρέπεται σε σκολιούς δρόμους επι-λογής, αλλά μένει σταθερή και αμετακίνητη στην οδό της αλήθειας, που είναι ο Χριστός.

(Ιωάννου Κ. Κορναράκη, Το Μαρτύριο, κλειδί της Βασιλείας των Ουρανών, εκδ. Αρχονταρίκι, σ. 79-86)